

NORGES HØYESTERETT

Den 25. april 2017 avsa Høyesterett dom i

HR-2017-823-A, (sak nr. 2016/2293), straffesak, anke over dom,

A (advokat Anders Brosveet)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (kst. statsadvokat Jan Eivind Norheim)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Kallerud**: Saken gjelder straffutmåling for hvitvasking. Videre er det spørsmål om penger som ikke på noe tidspunkt har tilhørt hvitvaskeren, og som han har levert fra seg, kan inndras hos ham i medhold av straffeloven 1902 § 35 om gjenstandsinnndragning.
- (2) Saken er behandlet i sammenheng med sak HR-2017-822-A som er votert tidligere i dag.
- (3) A ble 26. januar 2015 siktet for overtredelse av straffeloven 1902 § 317 fjerde ledd, jf. første ledd (grov hvitvasking) og for overtredelse av ligningsloven § 12-2 nr. 1 og 2, jf. § 12-1 nr. 1b (medvirkning til grovt skattesvik).
- (4) Øvre Romerike tingrett avsa 18. august 2015 tilståelsesdom med slik domsslutning:
 - "1. A, født 00.00.1978, dømmes for overtredelse av straffeloven § 317 fjerde ledd, jf. første ledd og ligningsloven § 12-2 nr. 1 og 2, jf. § 12-1 nr. 1b, sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd, til fengsel i 4 – fire – år og 6 – seks – måneder.
 2. I medhold av straffeloven § 35 inndras 45 000 000 – førtifemmillioner – kroner, 1 stk. bærbar PC (HP Pavilion), 1 stk. minnepinne, 2 stk. mobiltelefoner (Samsung og Sony Ericsson) og 1 stk. navigasjonsapparat (Tom tom).

3. **A fradømmes i medhold av straffeloven § 29 første ledd b, for et tidsrom av 5 – fem – år, retten til å drive selvstendig næringsvirksomhet, å være daglig leder i noe selskap, eller å sitte i noe selskaps styre."**

- (5) A anket over straffutmålingen, inndragningen og rettighetstapet. Eidsivating lagmannsrett avsa 14. mars 2016 dom med slik domsslutning:

"I tingrettens domsslutning pkt. 2 gjøres den endring at inndragningsbeløpet settes til 20 000 000 – tjuemillioner – kroner.

For øvrig forkastes anken."

- (6) A har anket til Høyesterett over straffutmålingen og inndragningen. Det er blant annet anført at straffen bør være vesentlig lavere og at det ikke er hjemmel for inndragning.
- (7) Påtalemyndigheten har anført at anken over straffutmålingen bør forkastes og at inndragningsbeløpet bør økes noe.
- (8) *Jeg er kommet til at anken fører frem ved at straffen settes noe ned og at det ikke idømmes inndragning.*
- (9) A utstedte over en periode på tre år et stort antall fiktive fakturaer til 78 forskjellige næringsdrivende i byggebransjen. Firmaene betalte inn fakturabeløpene – noe over 45 millioner – til kontoer A disponerte. Kort tid etter innbetaling tok han, eller en medhjelper, på ulike måter ut pengene kontant. Det ble foretatt et stort antall uttak på ulike uttakssteder. Kontantene ble deretter overlevert til dem som hadde fortatt innbetalingene. Det er opplyst at han beholdt noe av pengene, men siktelsen og inndragningskravet gjelder ikke utbytte til ham selv.
- (10) Gjennom tingrettens og lagmannsrettens dommer – sammenholdt med As uforbeholdne tilståelse av samtlige forhold i siktelsen – er det fastslått at han har ytt bistand til å sikre andres utbytte av straffbare handlinger. De tidligere instanser har funnet bevist at de beløp A håndterte i sin helhet faller inn under uttrykket "utbytte av en straffbar handling" i straffeloven 1902 § 317. Det er ikke grunnlag for å vurdere dette annerledes ved Høyesteretts prøving av anken over straffutmålingen og inndragningen.
- (11) Grunnlaget for domfellelsen for overtredelse av ligningsloven er As utstedelse av de fiktive fakturaene som er omfattet av overtredelsen av § 317. Siktelsen gjelder overtredelse av "ligningsloven § 12-2 nr. 1 og 2, jf § 12-1 nr. 1b" og det er angitt at "skattesviket anses som grovt". Det fremgår av grunnlaget i siktelsen, som A erkjente straffeskyld etter, at virksomhetene benyttet de fiktive fakturaene "for å oppnå betydelige skatte- og/eller avgiftsmessige fordeler". Lovhenvisningen er den samme i tingrettens domsslutning og det fremgår av både tingrettens og lagmannsrettens dom at domfellelsen gjelder medvirkning til "grovt skattesvik".
- (12) Bestemmelsen i ligningsloven § 12-1 nr. 1b er opphevet og overført til straffeloven 2005 § 365 første ledd bokstav c med en strafferamme på to år, se nærmere om bakgrunnen Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) side 333 og 463. Domfellelsen av A gjelder imidlertid medvirkning til grovt skattesvik. Strafferammen er dermed seks år, jf. ligningsloven § 12-2 nr. 1. Også denne bestemmelsen er overført til straffeloven 2005, se § 379. Slik As handlemåte er beskrevet i siktelsen og i de tidligere instansers dommer, må det legges til

grunn at forholdet også vil falle inn under § 379. Denne bestemmelsen har en strafferamme på seks år. På denne bakgrunn kan jeg vanskelig se at anvendelse av den nye loven kan gi et gunstigere resultat for A, jf. straffeloven 2005 § 3.

- (13) For så vidt gjelder *straffenivået* for denne typen handlinger viser jeg til min gjennomgang i sak HR-2017-822-A, som er votert tidligere i dag. De mest sentrale momentene ved den konkrete straffutmålingen – handlingsmønster, formål med virksomheten, beløp, antall involverte virksomheter, varighet og nye lovbrudd etter siktelse – er også langt på vei de samme i de to sakene.
- (14) For A gjelder spesielt at han i tillegg er domfelt for medvirkning til grovt skattesvik av et stort beløp. Isolert bedømt ville dette ført til en betydelig ubetinget fengselsstraff. Men dette lovbruddet får mindre selvstendig betydning i saken her hvor det bærende for straffutmålingen først og fremst er As rolle som hvitvasker i den systematiske og omfattende næringslivskriminaliteten som er avdekket. Det forhold at A selv sto for utferdigelsen av de fiktive fakturaene med det forsett å medvirke til virksomhetenes grove skattesvik gjør likevel hans forhold noe mer alvorlig enn sak HR-2017-822-A.
- (15) Det bør videre legges noe vekt på at A trakk en medhjelper inn i saken i forbindelse med de mange kontantuttakene.
- (16) Også As sak har tatt for lang tid og har hatt en inaktiv periode på omlag et år og seks måneder. Det bør derfor gjøres et fradrag i straffen på opp mot ett år.
- (17) Det som særlig trekker straffen ned for A sammenlignet med den saken som er votert tidligere i dag, er hans uforbeholdne tilståelse. Tilståelsen kom først i tredje politiafhør og var ikke av avgjørende betydning for oppklaringen. Men den lettet etterforskingen, forenklet irettføringen og bidro til å avklare andre personers rolle i saken. Det må derfor gis et fradrag av en viss størrelse for dette.
- (18) Jeg er kommet til at straffen for A bør settes til fengsel i 3 år og 9 måneder.
- (19) Heller ikke A bør idømmes *inndragning* etter straffeloven 1902 § 35. Begrunnelsen for dette er som i sak HR-2017-822-A. Påtalemyndigheten har ikke konkretisert hvilket utbytte A selv har hatt av hvitvaskingen og ikke fremmet krav om utbytteinndragning.
- (20) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. I tingrettens dom, domsslutningen punkt 1, gjøres den endring at straffen fastsettes til fengsel i 3 – tre – år og 9 – ni – måneder.
 2. I tingrettens dom, domsslutningen punkt 2, gjøres den endring at inndragning av pengebeløpet bortfaller.
- (21) Kst. dommer **Kaasen:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (22) Dommer **Bergh:** Likeså.

- (23) Dommer **Webster:** Likeså.
- (24) Dommer **Endresen:** Likeså.
- (25) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. I tingrettens dom, domsslutningen punkt 1, gjøres den endring at straffen fastsettes til fengsel i 3 – tre – år og 9 – ni – måneder.
2. I tingrettens dom, domsslutningen punkt 2, gjøres den endring at inndragning av pengebeløpet bortfaller.

Riktig utskrift bekreftes: